

TIDNING FÖR SVENSKARNA I ESTLAND

ÅTTONDE
ÅRG.
No 42

Prenumerationspris:

Helt år Emk. 200:—

Halvt „ „ 125:—

I utlandet:

Helt år Emk. 350:—

Halvt „ „ 200:—

UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR

Redaktion:

Svenska Folkförbundet

Ansv. red.: M. Westerblom
Reval, Riddaregatan 3.

Annonspreis
enligt överenskom-
melse.

För längre annonse-
ring beviljas rabatt.

25 nov 1925

1925

Korkis och Vichterpal.

Det är icke ofta det hålles före- drag i Korkis och Vippal, åtmin- stone på svenska språket. Och det har väl nu snart förflutit fyr- tio år, sedan Guds ord på fäder- nas tungomål förkunnades i Kors' kyrka. Det är därför icke mer än på sin plats, att den svenske kyrkoherden i Reval åtminstone någon gång på året söker trotsa de besvärliga vägarna och resorna för att taga sig dit.

Förra året fick undertecknad vara med om Gustaf-Adolfsfest i Vippal och det blev mig förun- nat i år också, ehuru nu som då en dag för sent. 6.-november- kvällen krävde i båda fallen min närvaro i staden. Men man kan ju fira Gustaf-Adolf mer än en dag.

Lättast kommer man till Vip- pal och Korkis över Baltischport, där segelbåt kan möta, men vid denna årstid får man räkna litet försiktigt med vattens farbarhet. Och väl var, att jag denna gång ej valde den vägen. Då hade troligen ingen båt vågat möta med den blåst och snöyra som rådde. Vägen över Vasalem är tryggare. Men det är tre mil på lanssväg. I fjol vid samma tid for jag och den vägen. Då var det en est- nisk gumma, som hämtade och

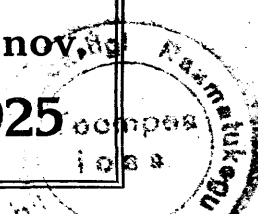
då var det att sitta sex timmar bakom ett visserligen synnerligen fromt men föga snabblöpande djur på en hösäck och i en vagn, som ej hörde till landets bästa. Men av skadan blir man vis. Och dessutom har jag nu lärt känna landet så pass, att jag fått korn på något, som kallas för post- skjuts. Den här gången gick fär- den på fyra timmar trots teeras- ten i Klosters handelsbod. — Vännen Adalbert från Birkas, som benäget lovat vara min följeslagare på denna resa, hade det minsann inte så bekvämt förspänt. Han kom cyklande den fem mil långa vägen från Birkas, märk väl cyk- lande i snöyra och på vägar med hårdfrusna, decimeterdjupa hjul- spår. Men han hade visst också gjort många kullerbyttor. Dagen förut hade han hållit föredrag i Bergsby och på den grund valt denna leden.

Det var nog ej så många av de rätt tallrikt församlade, som förstodo våra föredrag. Högsven- skan är som sagt numera en rätt sällsynt vara i dessa bygder, där för övrigt estniska talas även i de flesta av de familjer, som ännu förstå den urgamla dialekten. Och denna skiljer sig ju mycket från högsvenskan. Icke desto mindre var stämningen god och de sven-

ska sångerna klingade som de skulle. Jag har ett bestämt in- tryck av, att svenskheten härstä- des trots allt skall gå segrande fram ur de innevarande krisåren. — Emellertid kan man i Vichter- pal spörja ett rätt bestämt mot- stånd från kommunens sida mot den svenska skolan, ett motstånd, som till större delen har sin grund däri, att de estniserade svenskar- na äro avundsjuka på de familjer, som ännu äro tillgängliga för svenska skolans och svenskhetens förmåner. Men de svensksinnade ha ingen anledning frukta det motståndet. Sådant läget faktiskt är, blir det endast slag i luften.

Följande morgon, som bjöd på det härligaste väder, skulle vi ha avhämtats med motorbåt från Lilla Rågö; vi väntade både en timme och två, men sågo ej skym- ten av några rågöbor. Varföre har jag ännu ej försport, men jag antar i mitt stilla sinne, att pos- ten i gamla Rågervik skulle kunna giva besked.

Det blev alltså varken hög- mässa eller jordbruksföredrag på Lilla Rågö den dagen. Vi nöd- gades taga oss landbacksfärds till Korkis i stället, där vi stämt oss folket till mötes kl. 4. Efter att ha varit på väg fem timmar, kört vilse i skogen och tvungits mar-

schera en halv mil med gepäck, cykel och allt på skogsvägar, där man gång på gång trampade ned genom isen, kommo vi omsider fram och fingo hålla, jag min predikan och Adalbert sitt föredrag om folkhögskolearbete och Birkas. Skolhuset var fullt och stämningen var god.

I Korkis, som utgör en enda stor by med cirka 200 svenskar och omkring 50 ester, är läget ur svenskhetssynpunkt bättre än i Vichterpal. Det var ur alla synpunkter på sin plats, att den svenska skolan nu i höst efter fyra års uppehåll ånyo öppnades. Och jag vågar påstå, att Riksföreningens lokalavdelningar i Borås och Malmö ej gärna kunde använda sina tillgångar bättre än till detta verket. Svenskarna i Korkis äro mycket glada åt denna vackra present och jag begagnar härmed tillfället, att å Korkisbornas vägnar frambara ett riktigt hederligt svenskt tack.

På måndagen, innan färden över Kors och Vasalem ställdes hem, voro vi inne i ett dussin hem och kunde överallt tala svenska. På ett håll hade man just börjat inreda ett stort och rymligt nybyggt hus. Det var uppfört efter svensk modell och den unge bonden hade lärt sig allt det nya på Birkas. Ett annat likadant hus var också i det närmaste färdigt. Flera ungdomar från Korkis ha varit på Birkas och en vistas nu på lantbruksskola i Sverige.

På måndag kväll var man hemma igen efter en knogig, men synnerligen uppmuntrande resa. Jag har denna gång ett betydligt starkare intryck från Vippal och Korkis, att arbetet lönar sig, än jag hade förra gången, jag var där. Mycket är förlorat, men mycket står ännu att vinna. Och åtskilligt kan vinnas tillbaka. De två lärarinnorna, fröken Hammerman i Vichterpal och fröken Halberg i Korkis, ha ett stort arbete framför sig. De förtjäna också all uppmuntran. Deras adresser

äro resp. Vichterpal och Korkis. üle Vasalem. De äro nog tacksamma för böcker till biblioteken och kanske någon liten slant till barnens julfest.

Reval i november 1925.

Erik Petzäll.

Den svenska dagen i Rickholtz.

Den 6 november samlades Rickholtzborna till Bergsby skolhus för att där gemensamt fira den svenska dagen. Vädret var ej det bästa — det var regn och dimma nästan hela dagen, men även det gjorde sitt intryck på denna dag, ty då den ädle konungen stupade vid Lützen var ju dagen också dimmig. Trots regnväder var salen fylld till sista plats av äldre och skolbarn från närliggande byar. Agronom Adalberth från Birkas hade ej sparat mödan att cykla hit i detta före. Mötet öppnades med avsjungandet av "Vår Gud är oss en väldig borg," varpå läraren Anton Vesterberg höll ett kort hälsningstal. Agronom Adalberth höll ett gripande föredrag om Gustaf Adolf och hans strora verk med en uppmaning till alla att hålla sig till svenskheten. Efter föredraget serverades kaffe och vetebröd. Sedan deklamerade A. Vesterberg P. J. Rosinius "Ett sammanträffande" och agronom Adalberth uppläste en saga för barnen "Ladugårdsnisse." Både gamla och unga ähörde sagan med stort intresse. Sent på kvällen avslutades festen med sjungandet av "modersmålets sång." Tack till agronom Adalberth och alla andra, som på ett eller annat sätt medverkat till festen.

A—n.

Tyskarnas kulturella självstyrelse.

Sedan lagen angående kulturell självstyrelse för folkminoriteterna i Estland efter många om och men antagits av riksdagen, tog

den tyska folkminoriteten genast i tu med självstyrelsens förverkligande. Tyskarna ha nu verkligen kommit så långt, att deras kulturella självstyrelse både trätt i krafft och de kunnat börja verksamheten på självstyrelselagens grund. Vi lyckönska i detta fall tyskarna på det hjärtligaste och önska dem god framgång! Sida vid sida ha de tyska och svenska minoriteterna här i landet kämpat för sina rättigheter, och resultatet kan sägas vara gott. Tyskarna ha varit föregångsmän och svenskarna vilja följa deras exempel.

För undvikande av eventuella missförstånd be vi här på detta sätt få säga, att vi aldrig hysa något agg mot tyskarna. Vi vilja arbeta gemensamt i kulturellt avseende, och svenskarna se upp till tyskarne som till den starkare.

Lycka till!

Litteratur.

„Svenska Skuggor“ är en historisk diktsamling av Fredrik Nycander, som nyligen utkommit från Ernst Vessmans bokförlag i Stockholm. Arbetet, en nyhet på sitt område, rekommenderas åt ungdomar, som intressera sig för Sveriges historiska bragder. I dikterna behandlas gamla Kung Gösta, Guldkonungen, Engelbrekt m. m. Författaren har återgivit olika händelser korrekt och säkert i rim. Man behöver inte vara något läshuvud för att kunna fatta innehållet i dessa trevliga dikter. Såväl ung som gammal skulle ha nöje utav att läsa denna bok, och det vore särskilt önskvärt för unga män att skaffa sig en sådan bok i stället för andra nöjen, som ofta anlitas och kosta mera pengar.

För tre kronor får man "Svenska Skuggor." Det är icke bortkastade pengar. Nyttan och nöjet, som man har av boken, uppväger denna summa och än större utgifter.

Gåvor.

Professor Gustaf Timberg, numera bosatt i Stockholm, har till de estlandssvenska biblioteken skänkt en låda värdefulla böcker. Bland andra arbeten nämna vi ett konversationslexikon i 4 band, som kommer väl till pass.

Genom kapten C. A. Wulff, Stockholm, har S. O. V. fått mottaga en större låda med svensk litteratur till fördelning till de svenska hemmen till julkänning.

För de värdefulla gåvorna fram bäres här till de goda givarna ett hjärtligt tack!

En ädelstenssmugglare anhållen i Reval.

En judisk affärsman Josef Tronzin från Helsingfors har under den senaste tiden ofta mellan Helsingfors och Reval. På sistnämnda ort började man emellertid misstänka att han smugglade ädelstenar och smycken till Finland. Från Reval telegraferas till U. S., att Tronzin, då han senaste måndag åter hade för avsikt att resa till Helsingfors och på tullkammaren tillfrågades om han innehade guld och ädelstenar, svarat nekande. Tullmännen anställde dock en kroppsvsitation och anträffade därvid i mannens fickor 52 mindre och 8 större diamanter, av vilka några av 1½ karats storlek, ävensom guld, platina och ädelstenar såväl i form av smycken som även obearbetade. Tronzin innehade dessutom 11,000 fmk, 700 dollar och 850,000 estmark. Såväl penningarna som värdeföremålen från togos honom och han anhölls. Han får nu böta 1,750,250 estmark för tullförsvinnning. Tronzin är rysk medborgare och bosatt i Helsingfors.

DEN GÅNGNA VECKAN.

Inrikes.

Riksdagen vände sig till riksdagen med anhållan om förtroende.

Riksdagen framhöll, att en mängd misstroenden under den sista tiden riktats mot regeringen, varvid man använt ett språk, som icke bort vara tillåtet av till koalitionen hörande fraktioner. Finansministern har varit tvungen att inlämna sin avskedsansökan och kommunikationsministern har haft krangel. Därför kan regeringen icke fortsätta sitt arbete utan att ha uttrönt, huruvida den har riksdagens understöd. Riksdagen upptog igår frågan till behandling.

Landets största teater „Estonia“ firade i dagarna sitt 60. års jubileum. Estonias betydelse har varit stor för Estland i alla avseenden. Den har höjt folkets kultur och på sitt sätt medverkat till rikets självständighet. Därför firades också 60-årsdagen på ett värdigt sätt.

Under världskrigets sista dagar evakuerades till Ryssland omkr. 200 kyrkklockor. Bland fredsvillkoren var bl. a. också det, att dessa kyrkklockor skulle återlämnas. Nu har första sändningen på 59 stycken anlänt till Estland, efter någon tid kommer även en annan sändning på 50 stycken.

Regeringen har till direktör för riksbanken utnämnt på tre år Paul Öpik, som från 1922 varit anställd som chef för rikskassan.

Den 15 november avskaffades det kollegium, som hade Estonia-teaterns ledning om hand och ersattes med en teaterdirektor, Hanno Kompus.

Utlandet.

Det ser nu ut att bli verklig försoning mellan Europas riken. Faran att tyska riksdagen icke skulle godkänna Locarnoavtalet är nu avvärd. Socialisterna gå med. Den 1 december börja de främmande härarna tåga ut ur Köln-området, och även i Rhen området blir det stora förändringar, så att ockupationen kvarstår endast till namnet.

Painlevés finansförslag i franska deputeradekammaren vällar den

Av olika skäl kan tidningen icke utgivas nästa vecka. Den utkommer sedan i dubbelnummer.

förstnämnde mycket huvudbry. Det gör regeringens ställning mycket osäker.

Den svåra regeringskrisen i Lettland.

Agrarerna uppmanas bilda det nya kabinettet.

Från Riga meddelas, att centergrupperna i parlamentet förklarar sig samtycka till att medverka vid bildandet av den nya lettländska ministären endast om agrarer gå med. Då agrarerna emellertid vägra, synes en högerregering ej möjlig. Socialdemokraterna ha åter tillkännagivit att de ej vilja vara med i en samlingsministär. Statspresidenten har nu uppmanat agrarerna att bilda regering.

Litauens president åter hemma.

Litauens statspresident A. Stulginskis, som ett antal veckor vistats utomlands för att sköta sin hälsa, har i dagarna återvänt och återupptagit sina ämbetsåligganden. Under hans frånvaro ha statsöverhuvudets åligganden handhåfts av riksdagens talman Petrusis.

Sverige, Norge och Finland ense i smugglingsfrågan.

Regeringarna i Sverige och Norge ha ratificerat den av Helsingforskonferensen godkända konventionen i fråga om sprit-smugglingens bekämpande. Då tre av de i konferensen deltagande länderna godkänt konventionen, kan densamma sålunda publiceras och bringas i verkställighet beträffande Sverige, Norge och Finland. Sedan ratifikationsurkunderna från Stockholm och Oslo anlänt till Helsingfors för att där deponeras, publiceras för-

ordningen om konventionen och träder i kraft gentemot svenska och norska fartyg en månad därefter.

Regeringskris i Polen.

Skrynski bildar det nya kabinettet.

Republikens president har anförtrött minister Skrzyński uppdraget att bilda det nya kabinettet. Minister Skrzyński har för pressrepresentanter uttryckt sin avsikt att bilda kabinettet på bred bas, en koalition mellan de parlamentariska partierna, samt att slutföra underhandlingarna under tisdagen för att kunna fullgöra sitt uppdrag före tisdag afton. — Sedan detta skrivits har Skrzyński bildat ny regering.

Stor utvidgning av Oslo?

Förslag om grannkommunen Akers inkorporering.

Borgmästare Höe i Oslo har avgivit ett betänkande i fråga om en utvidgning av huvudstadens gränser, vari han föreslår,

att hela den stora grannkommunen Aker med omkring 70,000 invånare skall införlivas med Oslo. Borgmästaren framhåller, att en mycket stor del av Akers befolkning har sin sysselsättning i Oslo, och att en mängd av stadens kommunala inträttningar ha förlagts utanför densamma.

Skämt.

Vad man skriver om i Kustbon.

Wormsö / i N: 36 /

När senast det rådslogs om Magnushof slott beslöt majoriteten att köpa det bort.

Sen hördes om prutande nu viskas om mutande.

Men visst är att huset står där som det stått. —

*

Paskloppvelsn / i N: 34 /

Diogenes hade till bostad en tunna vi skall man skolorna bättre väl unna.

Att barn man vill lära med skatter besvär.
Att ge pengar för sådant vi ej kunna!

*
Rickholz / i samma nr. /
Nu ha vi gott om reformatorer-gramafoner semaforer-separatorer. Utförs toflar å svin in lite brännvin om det finns tillgängliga porer.

*
Runö / i N: 35
Vi ha fått får utav cheviotras att förbättra våra ullfattiga as, för att ej bliva armare utan känna det varmare när förhoppningarna på säl gå i kras.
Nisse.

St. Mikael församlingen med annexer.

1. Adv.
Högmässa, Reval, kl. 10, 30
Söndagsskola kl. 12. (båda avdelningarna)

2. Adv.
Högmässa med nattvardsgång, Nargö, kl. 10.

S. O. V:s styrelse och Kustbons redaktion uppmana medlemmar och prenumeranter att erlægga

avgifterna

till föreningen och tidningen.

Alla förmiddagar och torsdagar ärven kl. 6—8 e. m. på Riddaregatan 3.

Medlemmar i Svenska St.-Mikaels församlingen uppmanas avbetala

kyrkomendlemsavgifterna

för 1925.

Mottagas på pastorskansliet, Sjömanshemmet och hos kassören Köhlersgatan 1.

Söndagen den 13 december kl. 5 e. m. anordnar S. O. V. på Riddaregatan 9 i svenska skolans lokaler

Luciefest

med omväxlande program.

Alla välkomna!

Ungdomsföreningen „Framåt“
anordnar söndagen den 6 december kl. 4 e. m. på Långgatan 40, 1 ep trappa (Nasakin)

Julfest

med program, Kaffe-bord, överraskningar för barn och dans.

Stora och små äro hjärtligt välkomna!
Hjälp till alla, att skoffa julelädje för de fattiga!

Frivillig avgift vid ingången.

BIL-TRANSPORTER

verkställes av

A. S. SLEIPNER, Stockholm
Riks 2485, Norr. 4339

till angränsande statssamhällen, järnvägsstationer, egendommar och handelsaffärer.

Svenska Sockerfabriks A. B., Malmö.

Bitsocker, förpackat i paket om 2 å 2½ kg, finnes till salu hos alla specialhandlare.